

יום	יום לחודש	יום מוה"ר	ליקוטי הלקו"ת	ליקוטי מוה"ר	מסנה ברורה ה"ו	עלים לתרופה	שולחן ערוך ד"ש משפט
שבת	כ'	נ:	פ	חזרה	עו - עה	כט, ל	
א	כ"א	נא:	פא	קנו:	עש - פ	לא, לב	
ב	כ"ב	נא:	פב	קנו:	פא - פב	לג, לד	
ג	כ"ג	נב:	פג	קנו:	פג - פד	לה, לו	
ד	כ"ד	נב:	פד	קנו:	פה - פו	לו, לה	
ה	כ"ה	נג:	פה	קנח:	פו - פח	א, ב	
ו	כ"ו	נג:	פו	חזרה	פט - צ	א, ב	

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

304 | פרשת יתרו | כ' שבט תשפ"ג

הגביל את ההר וקדשתו

שכל זה לא יועיל לו, על כן אינו עושה כלל!
הרי לנו מהותו של היצר הרע הגדול שבוער בעת ההתקרבות, כי דווקא הרצון העצום והעמוק שיש לאדם להיות שלם זך ונקי, היא שגורמת לו למאוס בכל אותם חלקים קטנים שבידו לעשות, וזוהי מצימה איומה שהיצר מערב בתוך אותה התלהבות קדושה.

אולי תרצה לבוא ללמוד שעה בימי השבוע"ם!?! - מציע לו חברו, ובלבו עולה תהייה: 'מה נתן לי ומה תוסיף לי שעה זו? אם הייתי לומד לפחות בכל השבועות הללו חמש שעות רצופות היה סיכוי שזה יועיל לתיקון נפשי, אבל שעה אחת, מה זה כבר יכול לעזור'.
אולי תתרום פרוטה לצדקה, זה מועיל לתיקון הנפש! - אומר לו ידידו. והוא חושב לנפשו: 'הייתי נותן ברצון, אבל כדי לכפר על נפשי אני צריך לתת את כל אשר לי, ואת זה אין ביכולתי. לא נראה לי שהפרוטה הזאת תביא את גאולת נפשי'.

גם בענין ההתקרבות עצמו להשם יתברך יש יצר הרע גדול - מזהיר אותנו רבינו הקדוש (לקו"מ ח"א סי' עב), נדמה לאדם שרצונו העצום לזכות לשלימות ולתשובה שלימה באמת הוא רצון טהור וזך לגמרי, אבל לאמתו של דבר גם בזה מתערב יצר הרע. ולא סתם יצר הרע, אלא יצר הרע גדול! היצר הזה מסית שהתלהבות לתשובה ועשיית רצון ה' תהא גדולה מדי לפי כוחות נפשו ומצבו של הבא לשוב, ובזה הוא מפסיד את הכל.

בפרשתנו אנו לומדים על האזהרה הכפולה והמכופלת שהזהיר ה' את עמו קודם מתן תורה להגביל את ההר ולבל יירסו אל ה' לראות, והסיבה לכך הייתה מפני ש"ישראל היו אז במעלה גדולה, והוצרכו להזהרים מהיצר הרע שיש בהתקרבות להשם יתברך על ידי ריבוי ההתלהבות חוץ מהמידה" (שם), ורבי נתן מוסיף: "ועל כן תיכף בהתחלת מתן תורה הזהיר ה' יתברך את משה כמה פעמים 'ד' העד בעם פן יירסו אל ה' לעלות', שזהו בחינת ריבוי אור שבוער לה' יתברך חוץ מהמדה שהיא בחינת הריסה. כי ה' יתברך ידע שמחמת גודל התגלות אלקות שהיה אז, בודאי יהיה אתו חזקה מאד לעלות לה' ולהיכלל בו בתשוקה גדולה עד אין סוף, עד שיכלו לבוא לבחינת הריסה ח"ו בחינת ריבוי אור, על כן הזהירם מאד על זה" (ליקוטי הלכות, נדרים ג-ב).

במקום אחר (שם, תרומות ומעשרות ג) מרחיב רבי נתן על מהותו של הריסה זו, ולחיבת הקודש נביא מעט מלשון זהבו שם: "זה שנתלהבים ובויערים לה' יתברך חוץ מהמידה, על ידי זה יכולים להיכשל לגמרי ח"ו ולהתרחק מה' יתברך, ורוב בני אדם נכשלים בזה". ורבי נתן מביא דוגמאות פשוטות על כך: "כי בודאי אם נתפוס איזה אדם שהוא בכלל ישראל שלא נזקק בו אפיקורסות ומינות ונשאל אותו אם הוא חפץ בתשובה לחזור לה' יתברך, בודאי הכל ישיבו פה אחד שרוצים מאד מאד לשוב לה' יתברך ומתגעגעים לזה מאד מאד ימים ושנים, וגם אם נשאל אותו אם רוצה לעשות איזה דבר נשאל לה' יתברך כדי לשוב אליו יתברך, כגון ללמוד דף גמרא או ליתן פרוטה לצדקה או לילך לטבול במקוה וכיוצא בזה מדברים המקדשים את האדם, בודאי ישיב בפה מלא הן, כי בודאי אני מרוצה לעשות בכפלים מהנ"ל, ובלבד שיועיל לי, כי אני יודע שכל זה אינו מועיל לי לפי עוצם ריבוי הפגמים והחטאים שפגמתי נגדו יתברך ומחמת זה שנדמה לו

וכפי שממשיך שם: "נמצא, שמחמת ריבוי תבערת לבבו, מחמת שלפי מה שמשער בלבו גדולתו יתברך ואיך פגם נגדו יתברך, אשר לפי זה הוא צריך להתקדש בקדושה יתרה מאד מאד ולסלק עצמו לגמרי מהעולם הזה ולהשליך כל תאוות עולם הזה אחרי גוו והתקדש בכל הקדושות ולהתענות הרבה ולסגף עצמו בכל הסיגופים שבעולם, וגם כל זה אינו מספיק לו לפי עוצם חטאיו. ומחמת שאינו יכול להתגבר על גופו לעשות כל אלה, מחמת זה אינו עושה כלל אפילו מה שיכול. ויש שנפלו כל כך בדעתם עד שאינם יכולים אפילו ללמוד דף גמרא או פרק משניות, מחמת שיועיים מצריכים לעשות הרבה מאד, ומחמת זה אינם עושים כלל".

בעוד שבאמת, כל אותן פעולות קטנטנות שבידו לעשות, יקרות ביותר, והן מסוגלות להביאו לתשובה שלימה, וכפי שמסיים שם: "וכל מי שרוצה לחוס על עצמו שלא יאבד את עולמו לגמרי ומתגעגע לשוב לה' יתברך, אף על פי שאינו זוכה לשוב כראוי לו, אף על פי כן, כל מה שיעשה איזה דבר שבקדושה יהיה איך שיהיה, בודאי לא יהיה נאבד דבר. אפילו אם לא יזכה לתשובה שלימה באמת, על כל פנים הדבר שבקדושה שיעשה לא יהיה נאבד כלל ח"ו. מכל שכן שעל פי הרוב, כשיהיה חזק בדעתו ויגביל עצמו מעט מעט בתוך דרכי הקדושה, סוף כל סוף יזכה לשוב בתשובה שלימה לה' יתברך כראוי, כי אין שום יאוש בעולם כלל".

השם יתברך הזהיר אותנו עוד לפני קבלת התורה להישמר ולהיזהר מחלישות דעת זו שהינה 'יצר הרע גדול', ועלינו לציית לעצת צדיק רבינו הקדוש שגילה לנו שהעצה להינצל מיצר זה הוא על ידי עסק התורה, וכדבריו הבוערים (לקוטי מוה"ר ח"א סי' ע"ח) אשר גילה "גודל מעלת עסק התורה הקדושה, כי לפעמים לב האיש הישראלי בוער מאד מאד להשם יתברך כיקד יקוד אש, אבל הוא יותר מדי, עד שהיה אפשר להיות אוקיד כל גופא [לשרוף כל גופא] ואף על פי שבוער להשם יתברך, אף על פי כן מאחר שהוא יותר מדי אינו טוב, ואי אפשר לקרר ולצמצם ההתלהבות הזאת, שיהיה במידה כי אם על ידי התורה, כי כשיעסוק בתורה תגן התורה עליו, ותציל אותו שיוכח לצמצם ההתלהבות שיהיה כראוי".

הבה נדבק עצמנו בעסק התורה כל אחד לפי מדרגתו, נשתדל להרבות יותר ויותר בעסק זה שהוא הצלת חיינו מכל התבערות הרעות ומכל היצרים הרעים, והיא שתביא אותנו לתשובה שלימה ולגאולה שלימה.

דבר המערכת

"שבת טהרנו" שנקבעה בשבת העבר לשבת התעוררות והתחזקות בקהילתנו לשמור על חומות הקדושה, נערכה ברוב התרוממות, התעוררות והתחזקות, בכל בתי המדרשות דקה ליתנו בירושלים ובית שמש. ברוב קשב נשמעו דיבורי ההתחזקות מפי המשפיעים שליט"א, בין בשבת ובין בכינוסים באמצע השבוע, ובפרט בכוללי האברכים שיחיו, שזירו למזרוזין להוסיף גדרים וסייגים בקודש, כי היא יסוד קדושת יהדותנו. וכדברי רבינו הקדוש: "זה עיקר ההבדל וההפרש שיש בינינו לבין הגויים, מה שאנו פורשים עצמנו מטומאה, כי זה עיקר קדושת ישראל" (ליקוטי עצות, ברית את י').

לב כל אחד התרומם בהתרגשות מופלאה על הפרסום שהתנוסס בימים אלו בכותלי בתי המדרש על כמאה ושבועים גיבורי הכח בקהילתנו שקיבלו עליהם להתנזר מכל וכל מלגעת בכלים הללו. מי ישער ומי ימלא גודל פאר השעשועים שעולים למעלה מקבלה קדושה זו, כי אין מה שיעורר זכות וחסד עלינו ועל העולם כולו כהוספת גדרי הקדושה.

בקונטרס 'ינס ויצא החוצה' נתפרסמו דבריו הנוקבים של הגרי"מ שכטער שליט"א בזעקתו על חובת השמירה מכלים אלו, וכה הם דבריו: "היה אצלי אדם יקר העוסק ולוחם בענין האינטרענט בכמה מיני תחבולות לנעול אותו ולסגרו באופן היותר מועיל, וסיפר לי כי המצב מר. כמה זה צד נפשות רחמנא ליצלן אשר לא היה לעולמים. במכשירים אלו, ה' ישמרנו, הרי יכול אדם לראות את העבירות הכי גרועות וחמורות הנעשים בסוף העולם רחמנא ליצלן, ומחליפים בזה את העולם הזה ואת העולם הבא. כי כאשר הבעל דבר כבר צד אותו ה", הרי הוא מחריב לו רח"ל את שני העולמות. עלינו להודות ולשבח להש"ת כאשר ב"ה אנו יודעים את האמת, ויחד עם זאת הרבה לצעוק ולהתחנן אליו יתברך. וכל רגע שאדם נזהר ואינו טועם מן החטא מוסיף ריח למעלה ולית רעותא טבא דאתאבד".

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

אמר פעם רבי אברהם ב"ר נחמן על רקודים של כמה מאנ"ש: "רואה אני רקוד של דבקות אף לא רקוד של שמחה". "איך זעה א רקוד פון דבקות אבער נישט א רקוד פון שמחה". כי עקר הרקודין והשמחה צריכים להיות בעקר מחמת השמחה וההתחזקות כפשוטו.

(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבוע

הדל"ג 4:45 - ניץ הקומה 6:21 - סוויק"ש 8:23
צאת השבת 5:59 - צאה"ש לר"ת 6:39

קליפה קדמה לפרי!

ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים

"באמת הכל חסד טוב, כי ה' יתברך כולו טוב כולו חסד, וכל מידת הדין גם כן חסד גדול כדי שיהיה כלי לקבל החסד. אך בהכרח שבתחילה יהיה החסד בהעלם גדול, ואין רואין בהשקפה ראשונה כי אם בחינת הדין. וכל זה נמשך מבחינת 'בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף מידת הרחמים במידת הדין'. אבל הרחמים בהעלם. וזה בחינת חושך שקדם לאור, וזה בחינת 'שת חושך סתר'. וזהו בחינת 'הארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים', 'דא רוחו של משיח'. ומשם נשתלשל בכמה השתלשלות עד שנתהווה בחינת קליפה קודמת לפרי, שמשם כל הבחירה. וזה בחינת 'ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים'. וזה בחינת ההעדר קדם להויה, המובא בספרים, ומשם התגברות השק"ר" (ליקוטי הלכות, ראשי פרקים להלכות מתנה הלכה ה').

ואכן, עיקר מעלת הצדיקים, שאינם נרתעים מפני הקליפה שקדמה לפרי, אלא ניגשים אל הערפל ביודעם אשר שם האלקים!

בתוך המניעה מסתתר השם יתברך!

ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים

"מי שהוא הולך בגשמיות כל ימיו, ואחר כך נתלהב ורוצה לילך בדרכי השם יתברך, אזי מידת הדין מקטרג עליו, ואינו מניח אותו לילך בדרכי השם יתברך, ומזמין לו מניעה. והשם יתברך חפץ חסד הוא, ומסתיר את עצמו כביכול בהמניעה הזאת. ומי שהוא בר דעת, הוא מסתכל בהמניעה, ומוצא שם הבורא ברוך הוא. ומי שאינו בר דעת, כשרואה המניעה חוזר תיכף לאחוריו. ומניעה הוא בחינת ענו וערפל, כי ענו וערפל היינו חושך, חושך הוא לשון מניעה, כמו שכתוב 'ולא חשכת'.

וזה פירוש הפסוק: 'ויעמוד העם מרחוק' - כי כשרואין הערפל, היינו המניעה כנ"ל, עומדין מרחוק. 'ומשה' - שהוא בחינת דעת כל ישראל, 'ניגש אל הערפל אשר שם האלקים' - היינו אל המניעה, שבה בעצמה נסתר השם" (ליקוטי מוהר"ן, קטו).

ה' קורא אלינו מתוך הערפל!

ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים

"אפילו אם עשה האדם מה שעשה מה ועבר מה שעבר, שאז כביכול הוא יתברך מוסיף לרחוקו [כמובא ברש"י (דברים י"א) בשם חכמינו ז"ל 'אם תעזבי יום יומיים אעזוב', ועיין שם בשפתי חכמים שמביא בשם הירושלמי המשל משני בני אדם שנפטרם זה מזה עיין שם]. אבל באמת, גם אז מצמצם את עצמו השם יתברך מאין סוף עד אין תכלית, ומרמז לו רמזים שיתקרב אליו בסיבות מסיבות שונות אשר מסבב בכל זה מתעלומותיו הנשגבות, כי הוא יתברך חושב מחשבות לכל ידח ממנו נדח. אבל כל רמזיותו יתברך האלה וכל קריאתו אותנו הוא על ידי נביאי וצדיקיו האמתיים, שנשוב אליו מכל מיני פיתויים והסתות ומניעות אשר הגביר ויגביר עלינו בכלליות ובפרטיות, וכמובא בדברי אדמו"ר ז"ל על פסוק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים" (כוכבי אור, אמת ואמונה, אות ה').

שאלה:

כאשר ישבנו יחד בני הבית בסעודת 'חמשה עשר בשבט' ודיברנו מעט על אודות כל פרי ופרי, התעוררנו לחשוב בענין ה'זית' שיש בו לכאורה שני הפכים: מצד אחד ה'זית' עצמו קשה לשכחה, וכמו שאמרו חז"ל במסכת הוריות (דף ג' ע"ב) "חמשה דברים משכחים את הלימוד" ואחד מהם "הרגיל בזיתים". מאידך, "שמן זית" מסוגל לזכרון, כמו שאמרו שם חז"ל "חמשה דברים משיבים את הלימוד" ואחד מהם "הרגיל בשמן זית".

נשמח לשמוע בזה הסבר, איך שייך הדבר, שהזית עצמו מסוגל לשכחה והשמן שלו מסוגל לזכרון?

תשובה:

לא רק שיש לזה הסבר, אלא יש לזה גם לימוד מוסר-השכל נפלא ביותר.

ואלו הם דבריו של מוהר"ן:

כל זמן שלא כותשים את הזית, ומשאירים אותו שלם, הרי הוא גורם לשכחה. אך לאחר שכותשים אותו ומוציאים ממנו את שמנו, הרי לפנינו 'שמן זית' המסוגל לזיכרון.

ממש כמו הגוף והנפש:

הגוף כשלעצמו, 'קשה לשכחה'. הוא בהמי, חשוך, סכל, מת ומתבלה. אך כשכותשים אותו, לא רק שאינו קשה לשכחה, אלא הוא 'מסוגל לזיכרון'. יוצא ממנו 'שמן זית' זך כתיבת למאור; הכתיבת, גורם לו להפיק שמן זך...

ואכן, למטרה זו ברא ה' את העולם המגושם, והפליא לעשות בהרכיבו גוף ונפש יחדיו, "שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו, וקושר דבר רוחני בדבר גשמי" (שולחן ערוך, אורח חיים סימן ו' סעיף א) - כשתפקידו הוא, לגלות את האור מתוך החושך. להכניע את הבהמה, ולגלות מתוכה את האדם. להידיבק מתוך גבולות העולם הזה, אל אור השם יתברך, אור האין סוף.

לכן גם, כל שיעוריה של התורה ממדדים ב'כזית'. "כי התורה שהוא בחינת נפש, בחינת זיכרון, הוא בבחינת 'זית שמן'. כמו השמן המלושב בזית, שהוא בחינת זיכרון המלושב בשכחה, בחינת נפש המתלבש בגוף, וכמו שאי אפשר לגלות ולהוציא השמן למאור מהזית כי אם על ידי כתישה שכותשין וכותתין הזיתים להוציא מהם השמן, כמו כן ממש אי אפשר לגלות התורה והנפש והזיכרון וכו' כי אם על ידי שכותשין ומכתתין הגוף, שעל ידי זה כותשין ומשברין הסכלות של החומר ומבטלין ומכניעין השכחה, ואז נתגלה אור הנפש והתורה והזיכרון מתוך הגוף והשכחה וכו', כי נתבטל הגוף והשכחה לגבי הנפש והתורה והזיכרון" (ליקוטי הלכות, ברכת הפירות ג, ד).

מבטשין ליה!

אם ניתן מנוח לגופנו הבהמי, ולא נכתוש אותו, לא יתגלה לנו לעולם אור חכמת התורה הקדושה. "וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה 'אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה', כי צריך להמית עצמו על התורה, לכתת ולשבר הגוף, ואז דייקא נתגלה התורה והנפש והזיכרון" (שם).

רק כאשר 'נטרד' אותו, יתרכך וייכנע, ויאפשר לאור הנשמה להתגלות!

וכדברי הזוהר הידועים שממשיל את הנשמה לעץ שרוצים להתפסס בו את האש: "אעא דלא סליק ביה נהורא מבטשין לה, גופא דלא סליק בה נהורא דנשמתא מבטשין ליה" = "עץ שלא נתפס האש בו, מבטשים אותו. גוף שלא נתפס בו אור הנשמה, מבטשים אותו".

"וזהו כתיבת למאור, 'כתיבת' דייקא, כי צריכין לבטש ולכתת הגוף ולסבול כמה יגיעות גדולות וכמה מיני מרירות עד שיזכה שיוכל האור לתפוס בנשמתו, בבחינת 'אעא דלא סליק ביה נהורא מבטשין ליה, גופא דלא סליק ביה נהורא דנשמתא מבטשין ליה', כמו שאיתא בזוהר הקדוש. וכן מבואר במדרש שבשביל מה נמשלו ישראל לזית, 'מה הזית הזה עד שהוא באילנו מגרגרין אותו ואחר כך מורדין אותו מן הזית ונחבט, ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן ואחר כך טוחנין אותו, ואחר כך מקיפין אותו בחבלים ומביאין אבנים ואחר כך נותנין את שמנו, כך ישראל'. היינו שצריכין לסבול כמה וכמה מיני יגיעות גדולות עד שזוכין להפשיט מעצמו הבגדים הצואים שמהם כל המניעות כדי שיהיה נתפס בו הארת הצדיק, בבחינת כתיבת למאור" (ליקוטי הלכות, בציעת הפת ה, כה).

ואגב: אחד הדרכים הקלים ביותר איך לבטש את הגוף, הוא על ידי דיבורים קדושים. "ושמעתיה בשם רבינו זכרונם לברכה שאמר גם לכמה אנשים אחרים: מחמת שהגוף שלכם עב מאד ועז וחזק וכו', על כן 'זארפט איהר איהם אסאך אן דולען [צריכים אתם להלעיט אותן] עם דיבורים קדושים מעיני התכלית'. וממילא מובן כי צריכין לדבר עם עצמו גם כן דיבורים הרבה מעיני התחזקות לחזק את נפשו, בכדי שלא ירפו ידי לגמרי חס ושלום" (חיי מוהר"ן, תמג).

המושג של 'שיעורים' בתורה, גם הוא מעין הרכבה של גוף ונפש. הרכבה של אור אינסופי, אור הבורא יתברך, המצטמצם ומתלבש בתוך צמצומים ולבושים של דברי ושיעורי התורה. ובה חפץ ה', שיתגלה אורו האינסופי, מתוך גבולות ושיעורי התורה הקדושה, 'כיתרון האור מן החושך'.

ולכן 'שיעורי' התורה - אשר הם הגבולות בהם מתגלה אור האינסופי / הגוף אשר דרכו מתגלה הנפש - שיעורים ב'זית'. כי גם הוא כמותם; שמן למאור המסוגל לזיכרון, המלושב ונסתר בתוך זית הקשה לשכחה...

פנינים מאירים ויחידושים מהירים מלוקמים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע
מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת יתרו

בסיני שמעו מפי הקב"ה כל התורה כולה כדבור אחד

כתיב בשלמה המלך ע"ה (קהלת יב, ט) "איזן וחקיקר ותיקן משלים הרבה", ודרשו רבותינו ז"ל (עירובין כא, ב) שעשה אזנים לתורה, כי מתחילה היתה התורה ככפיפה שאין לה אזנים ועשה לה אזנים. הענין הוא, כי בסיני שמעו מפי הקב"ה כל התורה כולה כדבור אחד מה שאין האוזן יכול לשמוע (ספרי נשא מב) נמצא לא היה באפשרי ששמיעה כזאת תעשה רושם בהם, על כן אמרו (שמות כ, טז) דבר אתה עמנו ונשמעה, ורק משה קיבל כל התורה כדבור

(אבות א, א), והיה בכוחו לשמוע, ומסרה ליהושע בבחינת מסירה לבד, ויהושע לזקנים מדרגה אחר מדרגה עד בימי שלמה שירדו המדרגות עד שלא היו יכולים לקבל השכל בלי התלבשות, כמו שהיה בימי משה ויהושע שהיו שומעים התורה כאשר היא בלא לבוש, אבל בימיו הוצרך להיות על ידי לבוש והמוחין שהוא השכל לא היו יכולין לקבל כי אם על ידי לבוש כמו על ידי משלים ואז היו מבנינים, נמצא שעשה 'אזנים' לתורה שיוכלו לשמוע ולהבין על ידי שתיקן משלים הרבה והלביש החכמה בלבושין.

מאור עינים פרשת שלח

אם נכון לתקן צרכי מצוה בברזל

סכינן רק על ידי קוץ.

ובדעת קדושים (ס"ו רפט אות א) הביא בשם **הבעש"ט הקדוש** זיע"א שגם המזוזה אין נכון לקבוע בתוך של ברזל, שבמזוזה כתוב למען ירבו ימיכם ואינו בדין שיוגף המקצר על המארץ. אבל מסיים, שאין בזה קפידיא כל כך, כי רוב התיקון בהתקנת המזוזות אי אפשר בלי יתדות ברזל ומסמרים.

הערוך השולחן (ס"ו רפט ס"ח) כתב שאין כדאי לכתוב ספרים תפילין ומזוזות בקולמוס של נוצת ברזל, שהתורה מארכת ימים והברזל מקצר, ואף בחידושי תורה נכון לבלי לכתוב בקנה ברזל מטעם זה. ע"כ. אמנם **בסת הסופר** (ס"ג סעי' ו) כתב שנוהגים לכתוב אפילו בקולמוס של ברזל והעיקר שיהא קולמוס נאה וכתב נאה. **ובספר דעת נוטה** (עמו" קצח הל' 453) הביא **שבעל הקהילות יעקב** הקפיד מטעם זה שלא להניח עט שיש בו ברזל על גבי ספר, ואף שהיה כותב בעט של ברזל על גליון הספר היכא דאפשר ראוי להיזהר, ומטעם זה אין ראוי לכתחילה לעשות ארון קודש וארון ספרים של ברזל.

אמנם לענין מילה כתב **הטור** (יד"ד ס"ו רסד) שמצוה מן המובחר למול בברזל בין בסכין בין במספריים. והביא **הפרישה** (סק"ז) בשם **המדרש** שכך הובטח לברזל ביום שנבקע הכובע של ברזל שהיה בראשו של גלית לפני דוד.

בסוף הפרשה אנו קוראים הפסוק: 'ואם מִצַּבְחַת אֲבִימֵלֶךְ תִּעָשֶׂה לִּי לֹא תִבְנֶה אֶתְּךָן גְּזִית כִּי חֶרֶב הִנֵּפֶת עֲלֶיהָ וְתַחֲלֶלְהָ'. וכתב רש"י שהמזבח נברא להארץ ימיו של אדם, והברזל נברא לקצר ימיו של אדם, אין זה בדין שיוגף המקצר על המארץ.

גם כיום שאין לנו מזבח כתבו הפוסקים שאין ראוי להשתמש עם ברזל לצורך תיקוני מצוה מטעם זה:

השל"ה בדיני עשיית חוטי הציצית (חולין נר מצוה כ) כתב שכשחוטכים את החוטים כדי לתקן מהם ציציות אין לחתכם בסכין משום לא תניף עליהם ברזל, רק יפסוק אותם בשיניים. **ובספר בית ברוך על החיי אדם** (כלל יא ס"ק קכא) כתב שאין קפידיא זו רק אם מחתך את החוטים באופן שבחיתוך זה נשלם המצוה, למשל; אם יש לפניו חוט אחד ארוך וצריך לחתכו לארבע חוטים כדי לעשות ממנו ח' ציציות, אבל לאחר שכבר תלה את החוטים בגד והם מוכנים למצוה רק רוצה לקצר את החוט הארוך משום נוי אין קפידיא. וכן נראה מפשטות **המשנה ברורה** (שהביא דין זה בס"א י"א ס"א ולא בסעי' ד).

אמנם **בכף החיים** (שם ס"ק יז) כתב שגם כשרוצה לקצר את החוט הארוך לאחר תלייתו לא יחתכו בברזל. ויותר מזה מצינו **בספר יוסף אומץ** (מנהגי פרנקפורט לפני ד' מאות שנה) שכתב 'מטעם זה נראה לי דאין לתחוב הציציות בכנף על ידי מחט או

חלב אפילו מאחת מהם מספק, אפילו שזהו רק חשש אחד מאלף, ואילו כל זמן שלא ראינו טריפה מותר לקחת חלב מכל פרה וסומכים על רוב פרות שהם כשרות, גם אם יא חשש של אחד משלש.

שאם לא כן, אפשר לומר ששאלה זו לא יהיה נוגע רק על בית שמש לבד אלא על כל עיירות החדשות שבארץ ישראל, גם אם אין רואים שם שרידי חומות. שלפי החשבון מסתבר מאוד שהרבה עיירות כיום נבנו על שטחים שעמדו שם עיירות מקדמת דנא, ומובא **בלבוש** שרוב ערי ארץ ישראל היו מוקפים בימי יהושע בן נון (וכמ"ק בח"י הרמב"ן עיי"ש מגילה ב). ואם כן בזמנינו שהעיירות משתרעות על פני שטחים גדולים מן הסתם היה באיזה מקום בתוך העיר יישוב עם חומה.

אלא הדבר פשוט ומבואר **בכל הפוסקים** שכל עיר עתיק שאין רואים בה חומה כעת אין חוששים אולי העיר הזה היה מוקף חומה בימות יהושע בן נון ובמשך הזמן נפלה החומה, ואף שבדאי היה הרבה עיירות מוקפות חומה שנפלה חומתם במשך הדורות, כי כל זמן שאין אנו רואים חומה על העיר לעין אין החשבונות מעלה ומוריד.

עיר חדש על שטח מוקף חומה

ונראה עוד על פי מה שכתבו **הרמב"ן והרשב"א** (שם) שדין מוקף חומה לענין קריאת המגילה אינו קשור לדין קדושת בתי ערי חומה, שהרי קדושה ראשונה קדשה לשעתה

פורים בשכונת רמה ד' בבית שמש

מוקף חומה אבל אינו ידוע מאיזה תקופה היא החומה, נחלקו הפוסקים מה דינו, האם עלינו לחשוש שחומה זו קיימת מימות יהושע בן נון וקורים בה גם בט"ו, או תולים לומר שנבנית בתקופה מאוחרת וקורים בה רק בט"ד.

הבית יוסף (שם) הביא את שיטת **רב יוסף אביב והמהרי"ל** (ש"ת ס"ו נו) ו**הגאונים** (ומובא ברדב"ז ח"א ס"ו רנב) שאם אין מסורת על החומה שהיא מתקופת יהושע בן נון אין קורים בה אלא בט"ד, דחומת אבן בלי מסורת מתי נבנתה אינו מעלה ומוריד ואינו משווה ספק לענין זה. ותמהו על כמה עיירות המוקפות חומה שהיו נוהגים להחמיר לקרות בשני הימים מספק.

אבל **הבית יוסף** עצמו כתב שהיא מנהג נכון, משום שכל עיר שרואים אותה מוקף חומה יש להחשיבה כעיר המסופקת אולי היא מתקופת יהושע. ומדברי **המשנה ברורה** (סק"ט) משמע שחשש לשיטת הבית יוסף, שכתב, במדיניות הצפונית הרחוקים מארץ ישראל שידוע שלא היו מיושבים בזמן יהושע אין חוששים שהחומה היא מתקופת יהושע. ומשמע דבארץ ישראל כן יש לחשוש מספק על כל עיר שיש בה חומה.

ספק מוקף חומה בלי מסורת

הנדון הנ"ל הוא בעיר עתיק שנראה לעין כל חומה סביבה, **לשיטת הגאונים** אין החומה מעלה ומוריד ואפשר להתעלם ממנה שאין זה נחשב אפילו כספק, דלא הוי כאיקבע איסורא, ולדעת **הבית יוסף** אי אפשר להתעלם ממציאות זה, דחומה הנראה לעין מהוה ספק גמור לחשוש שהיא מתקופת יהושע.

אמנם בתל ירמות' אין אנו רואים כיום עיר ולא חומה הנראה לעין, רק נמצאו שרידים, ולפי איסוף המדע שאספו הארכאולוגים בחפירותיהם במשך השנים הם קובעים על פי השוואות מסוימות שהיא חומת אבן סביבות עיר ירמות. וכידוע יש נדון **בגמרא** (גיטין כז: ועוד) האם ניתן לסמוך על סימנים מדאורייתא, **ובפרי מגדים** (בי"ד כללי טביעות עין) האריך לבאר שיש ג' סוגי סימנים, סימנים מובהקים, סימנים אמצעיים, וסימנים גרועים. וסימן של שרידים מחומה הוא יותר גרוע מסימן גרוע, שאין אחד שידוע כלל מה היה לפני שלשת אלפים שנים. ולכל היותר אינו אלא ספק אם היא בכלל עיר המסופקת, ומבואר **בשער הציון** (שם סק"ט) שאם יש ספק אם הוא בכלל עיר המסופקת קורים רק בט"ד.

עיירות החדשות בארץ ישראל

גם לו יא שדבריהם מוכרחים על פי חשבון ועל פי ההשוואות, עדיין אין זה מהוה אפילו צד ספק בהלכה ואפשר להתעלם מזה כל זמן שאין אנו רואים עיר עם חומה. שההנהגה על פי התורה במקום ספק אינה קבועת על פי חשבונות סטטיסטיקה ועל פי הוכחות של ממצאים פילוסופיים, אלא לפי הכללים שקבעה לנו התורה, רוב, חזקה, מסורת, עדים וכדו'. הגע עצמן, אם ראינו פרה אחת טריפה שנתערבה ברפת של אלף פרות אסור לקחת

השבוע למדנו **בהלכות פורים** (סימן תרפ"ט ס"א ד) שבכרך המוקף חומה קוראים את המגילה בט"ו. ובעיירות המסופקות אם הם מוקפות חומה מימות יהושע בן נון קוראים בשני הימים, י"ד בברכה וט"ו בלי ברכה.

הפולמוס בשנת תשפ"ב

בשנה שעברה שנת תשפ"ב נוצר פולמוס גדול עם התרחבות גבולי עיר בית שמש בשכונת רמה ד', שהגיעו גבולות העיר בית שמש עד לאתר הארכאולוגי הנקרא 'תל ירמות', ושם נמצאו שרידים מחומת אבן ולפי דברי הארכאולוגים השרידים מהווה סימן ניכר לשאריות של חומה. ולפי השערתם היה במקום זה עיר 'ירמות' הנזכר **בספר יהושע** כמה פעמים (ה' יב, יב, יא, טו, לה) שבעיר זה מלך פראם מלך ירמות ממלכי האמורי.

ואם כנים הדברים יתכן שכל עיר בית שמש צריכים לקרות בט"ו, או לכל הפחות בט"ד ובט"ו מספק. וכשם שהשכונות החדשות בירושלים נחשבות כעיר מוקף חומה משום שהיא רצף אחת עם עיר העתיקה, כך כל עיר בית שמש יחשב כעיר ירמות המוקף חומה. ויש סימוכין שעיר ירמות היה מוקף חומה ממה שמובא **בירושלמי** (מגילה פ"א ה"א) שכל עיר הנמנה בספר יהושע היה מוקף חומה מימות יהושע בן נון.

למעשה הכריעו **חברי הבד"ץ ורבי העיר** שיש להמשיך לקרות המגילה ולקיים מצות היום רק בט"ו ולא בט"ו, וכך נהגו למעשה הן בחרבי העיר והן בשכונת רמת ד'. נבאר הדברים בקצרה:

כרך מוקף עם מסורת

המעין בדברי הפוסקים יראה כי כל כרך המוקף חומה שקורים בו בט"ו נקבע בעיקר לפי הקבלה והמסורת ולא לפי ראיית העין בלבד. וכן נפסק **בשולחן ערוך** (ס"א) שכרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון אפילו אינם מוקפים עכשיו קורים בט"ו.

ומבואר **בגמרא מגילה** (ד): 'אמר רבי יהושע בן לוי לוד אונן וגיא החרשים מוקפות חומה מימות יהושע בן נון'. ופירש **רש"י** (שם ד"ה לוד) 'גמרא גמיר לה רבי יהושע בן לוי מרביה דמוקפות חומה מימות יהושע בן נון, ולפי שחומותיהן נראות חדשות שנפלו והחזיקן הזוקף ר' יהושע בן לוי להעיד שבכלל מוקפות חומה הן'. הרי מבואר שחשש רבי יהושע בן לוי לכרכים אלו בגלל המסורת והקבלה.

כמו כן מסופר **בגמרא** (ה) שחזקיה קרא בעיר טבריה בלי"ד ובט"ו שהסתפק אם הים נקרא חומה. ורב אסי קרא בעיר 'הוצל' שהסתפק אם היא מוקף חומה מימות יהושע בן נון. וכתב **הרמב"ן** (שם) 'ספיקם של חכמים הללו מפני קבלה שבידם, וכן בהוצל דבנימין הוה ביד מקצתם קבלה שהיא מצויה ביהושע בחלקו של בנימין והיו חוששים לקבלתם'.

כרך מוקף שאין לו מסורת

עיר עתיק שאין עליו מסורת ורואים שהיא

כל התורה תלויה במשפט!

רבי שמעון תלמיד רבינו (יב)

בשבוע שעבר סיפרנו על נסיעתו של רבי שמעון לארץ הקודש, והשבוע נמשיך ונספר מזה.

שמועה לא טובה ח"ו

הדרך לארץ ישראל היתה בימים ההם בחזקת סכנה, וביותר באותה העת, שהיה סכנת נפשות ממש, כמסופר בימי מוהרנ"ת ח"ב, ואעפ"כ נסע ר' שמעון ויצא נכנס בשלום. אלא שבתחילה יצאה שמועה שטבע בים, כמסופר מפי מוהרנ"ת ז"ל:

"אחר כך הלכתי לבית ר' נפתלי, שנמצא שם איש אחד מארץ ישראל שבא זה סמוך מאד מארץ ישראל, כדי לדבר עמו מארץ ישראל. וגם לשמוע ממנו אודות ר' שמעון חברינו, שנשמע עליו אז שמועה לא טובה שהיה ח"ו בתוך הספינה שנאבדה כמפורסם. והלכתי לשם איזה שעות סמוך למנחה, ודיברתי עמו הרבה. וסיפר לי כל נסיעתו מארץ ישראל עד הנה ... ואז שמעתי מהאיש מארץ ישראל הנ"ל כל סדר נסיעתו, וסיפר לי שיער עכו סגורה מחמת מרידה הזאת, ושכרו ספינה חוץ לעיר עכו, ונסקו קצת, ובדרך החזירים אדון מספינה אחת, ואמר להם שהוא סכנה גדולה לילך עכשיו, כי בעצמם שמעו קול הצעקה מאנשי הספינה שנהרגו, ולפי דבריהם היתה זאת הספינה שנשמע שנהרגו, שהיה בתוכה בן ר' זאב מטראסטנעץ, ור' שמעון חברינו ועוד יהודים רבים, בערך ס"ה, ואמר האיש מארץ ישראל הנ"ל, שהאנשים שהיו בספינתו אמרו שהם יודעים וזוכרים נ"ו אנשים מהם" עיי"ש (ימי מוהרנ"ת ח"ב אות כ"ה).

אבל הייתה זו 'שמועה רחוקה', ולבסוף נתאמת שר' שמעון יצא בשלום מחו"ל ונכנס בשלום בארץ ישראל.

ראה מעשה ונזכר הלכה

בדרכו לארץ ישראל, בעת שנסע ר' שמעון על הים, באה רוח סערה חזקה והאניה חישה להישבר, אך ר' שמעון שידע הסגולה שגילה רבינו ז"ל בליקו"מ (ח"א סי' רנ"ו) איך לשכך זעפת הים, הכין מקודם קמיע שכתוב בה 'ורב חסד', וקיים מה שאמר רבינו ז"ל על זה, כמסופר בחיי מוהר"ן ז"ל: "ור' שמעון אמר שהוא בעצמו השתמש בזה והועיל לו מאד, וקודם שנסע פעם שני לארץ ישראל, היה פה ברסלב, והלך להסופר וכתב לו כמה קוויטליך הנ"ל על גוויל, ובכתב אשורית, והועיל מאד בעזרת השם (חיי מוהר"ן סי' קל"ו, וכ"ה בפרפראות לחכמה על תורה רנ"ו).

מוהרנ"ת - הרבי בעצמו!

גם אחר עלותו לארץ ישראל, נסע לחו"ל עבור שידוך לבנו, ואז דיבר מגדולת מוהרנ"ת, כמסופר באבניה ברזל ז"ל:

"והר' שמעון הנ"ל בא פעם אחת מארץ ישראל לעשות שידוך עם בנו מחוץ לארץ, והיה אז בשבועות הגדול אצל מוהרנ"ת, ואמר אז על מוהרנ"ת: חשבתי שזה תלמיד רבינו זצוק"ל, ולבסוף הוא רבינו בעצמו, דער רבי אליין! ואמר אז לחתן המגיד מטריהאוצי הלא אני מבין על גוט'ן איד, שהשלכתי כל המפורסמים וקרבתני את עצמי ליונגיל (מחור) קודם החתונה, כי נתקרב לרבינו זצוק"ל קודם חופתו, זאג איך דיר אז היינט איז ער מנהיג הדור" (אבניה ברזל שיחות מרבינו"ל אות נ"א)

ועיי' ג"כ לשון מוהרנ"ת (אות מ"ב) בעת שראה עצמו עם ר' שמעון "והיה בינינו שמחה גדולה לגודל אהבתינו העצומה מאד" ע"כ.

הזה היה נפש קין, והיה טמון בקרבו הרבה רע, ומשה ברצותו להעלותו ולתקנו, לא הרגו בכלי זין אלא בשם קדוש. ובאותה שעה שטף ומירק וזיכך את נשמתו בתכלית השלימות. ולפלא כי בו ביום, כאשר מת המצרי, נכנסה נשמתו ביתרו, ויתרו נתעורר לאמונה הקדושה.

כי כידוע בקין היה טמון גם הרבה טוב, וצדיקים רבים היתה להם נשמת קין, כגון האמורא הקדוש אביי, כל חלקי נפש רוח נשמה שלו וכל מדרגותיו הנעלות היו כולם מניצוצי נשמתו של קין. כמו כן מובא בשבטי י-ה ראובן ויששכר, היו משורשי נשמת קין. וכן אליהו הנביא, אלישע הנביא, יחזקאל הנביא וחזקיהו מלך יהודה, וכן רבי עקיבא ורבי יוחנן בן זכאי, ובדורות האחרונים הקדוש רבי חיים ויטאל זלה"ה ועוד, כולם היו משורשי נשמתו של קין, כמובא בשער הגלגולים (עיי"ש הקדמה ל"ו). ושם מפרט עוד תנאים ואמוראים רבים שנשמותיהם היו משורשי קין, וז"ל האר"י שם: "אננם בחינת הטוב שבקין הוא בתכלית המעלה במאד מאד".

והנה בשעה שהרג משה את המצרי - מיד נכנסה נשמתו ביתרו ובו ביום נתייגר. כלומר, המעשה של משה שברח למדין ונשא את בת יתרו התחיל כבר מכאן.

וענין זה של הריגת משה את המצרי המכה, אכן קשור לראשית הבריאה במחלוקת קין והבל; כי אחד הדברים העיקריים במחלוקתם היה, כי כפי שדרשו חז"ל מ"את אחיו את הבל" (פרקי דרבי אליעזר כ"א) קין והבל נולד כל אחד עם תאומה, ואילו הבל נולד עם תאומה יתירה, וקין חטף אותה לעצמו. ולתאומה יתירה זו היתה נשמה גדולה, ונכנסה לתוך ציפור, לעתיד אשת משה, שהיה לגלוג הבל, ובזה שיתרו [קין], נתן למשה [הבל] את צפורה, בזה השיב לו את מה שחטף אז בחייו.

וכך מובא בשער הפסוקים (פרשת תרו): "יתרו הוא קין, ומשה הוא הבל אחיו". ובספר ליקוטי תורה להאר"י ז"ל (פרשת שמות) איתא על הפסוק "וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו" קרי ביה מאחיו, לפי שהמצרי היה לגלוג אחיו [של משה] שהוא קין". וכאמור, בהמשך להשתלשלות נפלאה זו - גם זיווגו של משה עם בת יתרו היתה קשורה להנ"ל, כפי שמגלה לנו האר"י ז"ל בשער הפסוקים (פרשת שמות): הנה משה לקח את בת יתרו, כי יתרו הוא [גלגול] קין, וב' שמותיו 'קני' ו'יתרו' הוא על ש'קניא' על תאומה 'יתירה' שנוולדה עם הבל ולקחה, ולכן הוצרך לחזור ולתתה לו [למשה שהוא לגלוג הבל]. והנה 'כהן מדין' בגימטריא 'זהו קין'.

עליו לדעת, שכשם שהקב"ה דורש משפט-צדק מהדיינים השופטים את העם, כך הוא דורש משפט צדק ואמת מכל אחד ואחד; כשם שהדיינים מחוייבים לעשות ככל יכולתם לשפוט ביושר ואמת, להניח בצד את כל החשבונות והנגיעות [כולל גם חשבונות של פוליטיקה], להאזין לכל אחד ואחד בְּשָׁוֶה. ושני בעלי הדין יהיו שוים בעיניהם לגמרי, מבלי לא לנטות שום נטיה כלשהיא לכאן או לכאן, אלא לבקש אך ורק את האמת, ולדון אך ורק על פי משפטי התורה הברורים. ועל משפט האמת מזהיר אותנו הקב"ה באזהרות רבות וחמורות - כמו כן דורש השי"ת משפט צדק ואמת מכל אחד ואחד בפרטות: בהנהגתו בביתו, בהנהגתו עם אשתו ובניו, במסחריו ובכל ענייניו, בכלם דורש ומבקש השי"ת שיהיו על פי המשפט.

ועל גודל עוצם השפעת המשפט על כל חיי היהודי ההולך בדרך התורה, מצינו מדרש מפורש (שמות רבה ל"ט): "אמר רבי אלעזר, כל התורה תלויה במשפט, לכך נתן הקב"ה דינין אחר עשרת הדברות", ע"כ. כלומר שפרשת משפטים (פרשת הדינים והמשפטים שבין אדם לחבירו) מקומה אחר פרשת יתרו שיש בה עשרת הדברות הכוללים את כל התורה כולה, וזה בא ללמד שכשם שיש דינים ומשפטים בעניינים שבין אדם לחבירו, כך יש בחי' משפט על כל דברי התורה הקדושה, הן בדברים שבין אדם למקום והן בדברים שבין אדם לעצמו, צריך להתנהג ע"פ משפט, שכל הנהגותיו יהיו שקולים ומדודים בישוב הדעת נכון, בכל הלכות התורה ודרכיה.

ולמעשה, כבר בתחילת מנהיגותו של משה רבינו ע"ה מהימנא - תחילת סיפורי התורה הקדושה על משה רבינו הם ממעשה המשפט וצדקה שעשה:

הכתוב אומר (שמות ב): "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו". מהלשון "מכה" ולא "הכה" דרשו חז"ל שהכה אותו כל היום כולו. הבה ונתאר לעצמנו: אדם עובד עבודת פרך אצל בעל-הבית והוא מפסיק מלחכות. ומשה שראה את ההנהגה המעוותת האנית, ראה חובה לנפשו לעשות משפט, שהרי מצוה היא להציל עשוק מיד עושקו. ואכן כן עשה כנאמר: "ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול". הוא פעל במסירות נפש להציל את העשוק מיד מכהו - משפט למצרי וצדקה לאיש העברי.

ועד כדי כך עסק משה לעשות משפט צדק בשלימות במעשה זה, שפעל אף לטובתו של המצרי המכה. כי מובא שלמצרי

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמעון ישראל וינשטוק שליט"א</p> <p>להרגל נישואי בנו הר"ר נתמן יהודה הי"ו</p> <p>עב"ג בת</p> <p>יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' נתן צדוק פראג שליט"א</p> <p>להרגל נישואי בנו הר"ר ישראל נתמן הי"ו</p> <p>עב"ג בת</p> <p>יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' פנחס דוד ווברמן הי"ו</p> <p>ולאביו הרה"ח ר' יצחק ווברמן שליט"א</p> <p>ולחזותו הרה"ח ר' יעקב דוד ראזנברג שליט"א</p> <p>להרגל חולדת הבן והבנד</p> <p>יה"ר שייכו לגדלו לתורה לחופה</p> <p>ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' אברהם נח יריבום שליט"א</p> <p>להרגל חולדת הבן</p> <p>יה"ר שייכו לגדלו לתורה לחופה</p> <p>ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>
<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שלמה רובינשטיין שליט"א</p> <p>להרגל נישואי בנו הר"ר צבי נתמן הי"ו</p> <p>עב"ג בשעת"ט</p> <p>יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יהודה אייבנאך שליט"א</p> <p>להרגל חולדת הבן</p> <p>יה"ר שייכו לגדלו לתורה לחופה</p> <p>ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יהודה טרייטל מרנדסדורפר הי"ו</p> <p>להרגל חולדת הבת</p> <p>יה"ר שייכו לגדלה לתורה לחופה</p> <p>ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' אליעזר טשה היילפרין שליט"א</p> <p>להרגל נישואי בתו עב"ג</p> <p>הרה"ר שלמה ולמן וזשמן הי"ו</p> <p>יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל</p> <p>בדרך רביה"ק זיע"א</p>

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמי שווארץ שליט"א בעמ"ס 'אוצרות עלים לתורה'.